

چند صدایی در آواز

نوشته‌ی: مرتضی سرآبادانی

همراه سی دی آموزشی

سرشناسه	: سرآبادانی، مرتضی، ۱۳۲۹
عنوان و نام پدیدآور	: چند صدایی در آواز/ نوشته‌ی مرتضی سرآبادانی.
مشخصات نظر	: تهران: چندگاه، ۱۳۸۸.
مشخصات ظاهری	: ۷۲ ص.: پارتیسون
شابم	: ۹-۱-۱۴۵۳۳-۹۰۱۴۵۳۳-۰-۰-۹۷۹
وضعیت فهرست‌نویسی	: فیپا
موضوع	: گروه‌های همسرایی
موضوع	: همسرایی
رده‌بندی کنگره	: ۱۳۸۸ چ ۹ / س ۴ / MT۸۸
رده‌بندی دیویی	: ۷۸۵/۵
شماره کتابشناسی ملی	: ۱۷۸۹۷۵۴

نشر: چندگاه ۶۶۹۷۳۱۱۰ www.chandgahmusic.com

نام کتاب: چندصدایی در آواز

نویسنده: مرتضی سرآبادانی

نت‌نگاری و صفحه‌آرایی: امیر محمودی

چاپ: منصور

نوبت چاپ: سوم ۱۳۹۸

شمارگان: ۵۰۰ نسخه

شابم: ۹-۱-۱۴۵۳۳-۹۰۱۴۵۳۳-۰-۰-۹۷۹

قیمت: ۷۱۰۰۰ تومان

فهرست

صفحه	عنوان
۵	فصل اول : مقدمات .....
۵	الف - مناطق صدای حنجره انسان .....
۷	ب - فالتسه خوانی .....
۸	پ - چندصدایی خواندن .....
۱۱	فصل دوم : تمرین ها .....
۱۱	الف - دوصدایی با فواصل مختلف .....
۳۸	ب - سه صدایی با فواصل مختلف .....
۵۶	پ - چهارصدایی .....
۶۷	فصل سوم : نمونه هایی از چندصدایی در آواز .....

به نام بخشنده زیبا

فصل اول، مقدمات

ویژگی این کتاب، متمرکز نمودن توجه خوانندگان آواز بر تقویت گوش از حیث جمع شنوی به منظور جمع خوانی است. زیرا بعضاً پیش می‌آید که قسمت‌هایی از خط ملودی در آهنگ‌ها به صورت چندصدایی اجرا دارند و خواننده می‌باید توانایی چفت یا هماهنگ شدن با خوانندگان صدای دوم و سوم و بیشتر را داشته باشد تا با ترکیب احساس خود با دیگران، رنگ‌آمیزی دلنشینی را ایجاد نماید.

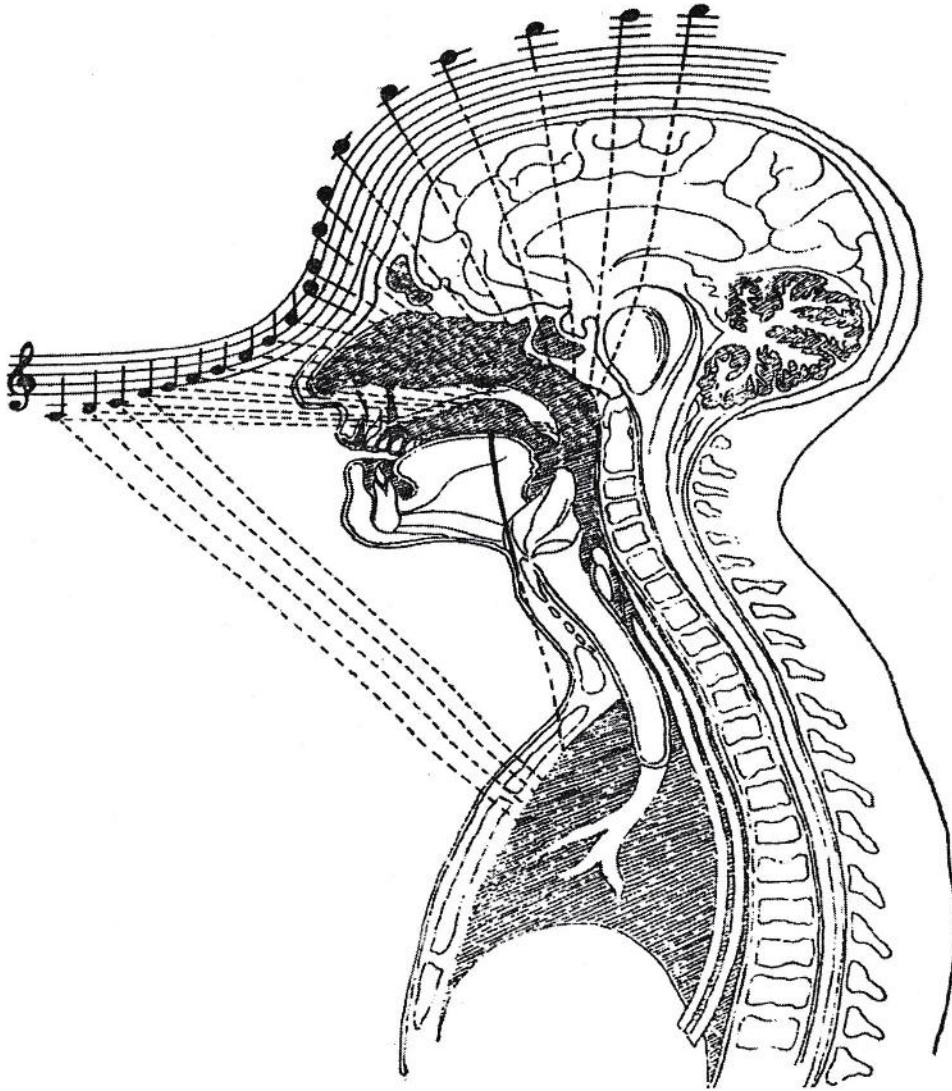
به عبارتی قابلیت شنوایی فواصل هارمونیک و ریتم‌های متفاوت برای خلق زیبایی بیشتر، بخشی از کار اوست. لذا از آنجا که در حنجره‌ی انسان امکان خروجی چند صدای همزمان نیست، به جاست علاقمندان جهت انجام تمرین‌های این کتاب که ضمناً زمینه‌ی مساعدی برای همخوانی در گروه‌گر را هم فراهم می‌سازد، چند نفری را که از نظر تکنیک سُرایش و جنس و رنگ صدا همسطح و مناسب باشند گرد آورند و با دقت و حوصله‌ی لازم به تمرین بپردازند.

الف - مناطق صدای حنجره انسان

مقدار یا تعداد صدایی که از حنجره‌ی انسان اعم از زن یا مرد قابل دریافت است، - اگر خیلی دقیق گفته نشود -، حدود سه اکتاو یعنی تقریباً ۳۰ صدای اصلی (شستی‌های سفید پیانو) از مجموعه صداهای مردان و زنان می‌باشد که این تعداد را می‌توان در سه منطقه‌ی باس یا پهن و صداهای منطقه‌ی وسط و نیز اصوات تیز در منطقه‌ی بالا تقسیم نمود.

صرفنظر از این مطلب که کل اصوات حنجره‌ای را تشکیل می‌دهد، هر شخصی چه مرد یا زن که رنج یا میانگین صدایش بخشی از آن محدوده‌ی کلی صداهندگی را شامل می‌شود، خود نیز دارای سه منطقه‌ی صوتی است. یعنی هر کسی مقداری از صداهای تیز و مقداری صداهای وسط و تعدادی اصوات پهن را نسبت به میزان صداهای اش می‌تواند بخواند.

این قابلیت خروجی صدا تناسب دارد با وضع جسمی یا طبیعت اعضاء و اندامهای صوتی او .
معمولاً صداهای پهن در منطقه‌ی پایین از جایگاه سینه برمی‌خیزند و به تدریج به صداهای وسط وصل می‌شوند
که احساس می‌شود از ناحیه‌ی دهان و زبان جاری می‌گردند و در وصل به صداهای تیز ، به گلو عبور یافته و به
وسیله‌ی نرم‌کام‌ها به سر و جمجمه منتقل، یا از این مجاری بیان و خارج می‌شوند .

هر خواننده‌ی باید به طور دقیق موقعیت حنجره‌ی خود را بشناسد و نسبت به محدوده‌ی کلی فوق از میزان
صدادهی یا وسعت صدادهنگی‌اش آگاهی یابد اگرچه با کار و تمرین و نحوه‌ی صحیح خواندن قابل افزایش است .

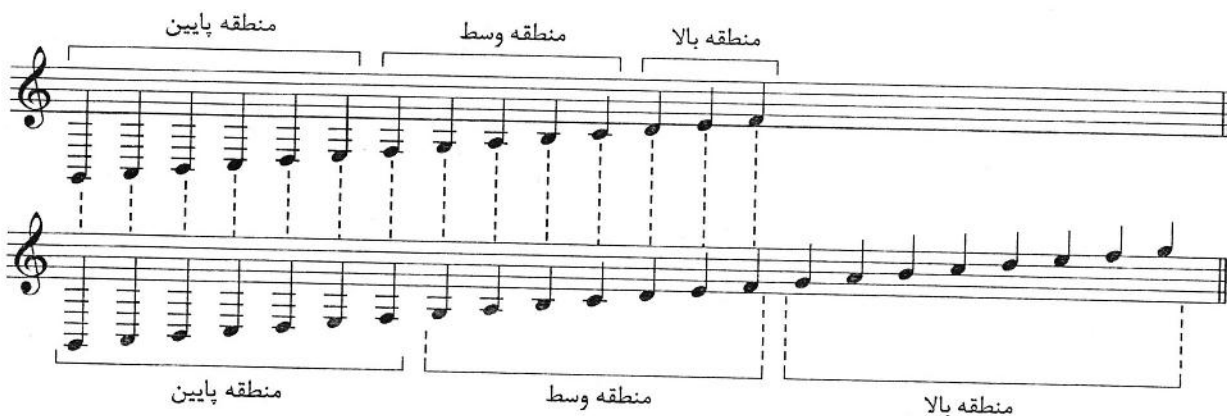
ب - فالتسه خوانی

مطلب اخیر، ما را متوجه صدادهی طبیعی حنجره‌ی انسان می‌گرداند. اما همان‌طور که از کلمه‌ی فالتسه (فالتساندو) به معنی « فول » یا خارج از محدوده‌ی معین طبیعی خواندن برمی‌آید، چنانچه صدا را به منطقه‌ی سر ببریم، این امکان هست که مقدار بیشتری صداهای تیز را که قدری رنگ و حالت غیرطبیعی هم دارند بتوان خواند. اگرچه توأم کردن این اصوات با کلام دشوار است، ولیکن استفاده از آن‌ها در ایجاد رنگ‌آمیزی صوتی به خصوص در چندصدایی خواندن رایج می‌باشد، هرچند که نمی‌توان این صداها را داخل حوزه‌ی صدادهی طبیعی خواننده به حساب آورد.

شاید یک نمونه‌ی صوتی، موضوع را واضح‌تر سازد، ابتدا خواننده‌ی مرد مقدار صدادهی طبیعی‌اش را نشان می‌دهد و سپس در ادامه صداهایی را به عنوان فالتسه در ناحیه‌ی سر بیان می‌دارد. نخست بشنوید صداهای طبیعی او را در سه منطقه‌ی صوتی‌اش نسبت به کل صداهای طبیعی انسانی:

مناطق سه‌گانه صداهای طبیعی یک خواننده مرد

مناطق سه‌گانه صداهای حنجره‌های انسانی

حال در ادامه‌ی همان اصوات شاهد صداهای غیرطبیعی خواننده (فولتسه) خواهیم بود.

... و دیگری موسوم به چندصدایی کنترپوانتیک است. در اینجا با وجود این که صدای چند نفر در هم می‌آمیزد، اما وجه ریتمیک ترکیب صوتی غلبه می‌یابد. گویی هر خواننده اگرچه به نوعی وابسته به دیگران است، ولی از آزادی بیشتر در اجرا برخوردار می‌باشد و در قید همزمانی یک صدا در ترکیب با یک صدای دیگر نیست بلکه خط مستقلی دارد، مثل این نمونه ی دوصدایی.

و نیز این نمونه ی سه‌صدایی.

البته از آمیختن اشکال هارمونیک و کنترپوانتیک هم می‌توان به نوشتن و خواندن آواز چندصدایی اقدام کرد، بستگی دارد به نیاز ما در بیان احساس‌مان که چه تعداد خط آوازی را در چه صورت‌هایی به کار بگیریم. گاهی فقط با یک ملودی، تک‌صدایی می‌خوانیم و جواب می‌گیریم، و گاهی بعضی جاهای همان ملودی را دوصدایی می‌سازیم و اگر احساس بگوئید یا بخواهد که چند خط را در هم آمیزیم که هر کس نقشی مستقل داشته باشد همان می‌کنیم، هر چند که نیازمند مهارت و منطق درخور است.

اغلب تمرین‌ها در این کتاب با گفتن اسم صداها گویش می‌شوند، اما این امکان هست که هنرجویان از خودشان

اقدام به هجاگذاری کلامی نموده و تغییر گویش بدهند. مثل این نمونه که قبلاً با اسم صداها تلفظ می‌شد.

